

Številka: 602-13/19-3/

Datum: 28. 6. 2019

Na podlagi 42., 126. in 142. člena Poslovnika Državnega zbora je Odbor za izobraževanje, znanost, šport in mladino kot matično delovno telo pripravil naslednje

POROČILO

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, (ZPSI-1B), skrajšani postopek, EPA 637-VIII.

Odbor za izobraževanje, znanost, šport in mladino je na 10. nujni seji 26. 6. 2019 obravnaval Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada.

Kolegij predsednika je na 37. redni seji 14. 6. 2019 sprejel sklep, da se Predlog zakona obravnava po skrajšanem postopku.

Odboru je bilo posredovano naslednje gradivo, objavljeno na spletnih straneh Državnega zbora:

- Predlog zakona
- Mnenje Zakonodajno-pravne službe
- Mnenje Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport
- Zahteva za sklic nujne seje Odbora za izobraževanje, znanost, šport in mladino
- Pripombe Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije
- Pojasnilo v zvezi z mnenjem Zakonodajno-pravne službe

V poslovnem roku so bili vloženi amandmaji:

- Poslanskih skupin LMSŠ, SD, SMC, DeSUS in SAB

Pri delu Odbora so sodelovali: predstavnik predlagatelja minister za izobraževanje, znanost in šport dr. Jernej Pikalo, predstavnik Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport Branimir Štrukelj in predstavnica Zakonodajno pravne službe Valentina Marolt.

* * *

Predstavnik predlagatelja je v uvodu povedal, da Predlog zakona med drugim izenačuje obravnavo mladoletnih in polnoletnih dijakov pri opravičevanju njihove odsotnosti od pouka ter staršem polnoletnih dijakov omogoča, da so seznanjeni s podatki o izobraževanju svojih otrok. Spreminjajo se tudi določbe o vzgojnem delovanju in o razlogih za izključitev dijakov.

Pojasnil je, da predlagana novela ureja različne sklope s področja srednješolskega poklicnega izobraževanja, in sicer opravičevanje odsotnosti dijakov od pouka, vzgojno delovanje in možnost izključitve dijakov, posredovanje osebnih podatkov staršem polnoletnih dijakov in izredno izobraževanje. V skladu s trenutno veljavno zakonodajo so lahko polnoletni dijaki sami opravičevali svojo odsotnost od pouka, medtem ko so mladoletni dijaki potrebovali opravičilo od staršev. S predlaganimi spremembami zakona pa se izenačuje obravnavo vseh dijakov glede njihove odsotnosti od pouka. Srednje šole in starši dijakov se bodo medsebojno obveščali o morebitnih odsotnostih dijakov, kar velja tudi za starše polnoletnih dijakov. Starši polnoletnih dijakov bodo od šole lahko pridobili osebne podatke o njihovih polnoletnih otrocih v zvezi z izobraževanjem, zaradi izvrševanja njihove zakonske dolžnosti preživljanja otrok v času izobraževanja. Po zakonu, ki ureja družinska razmerja, so namreč starši dolžni preživljati polnoletnega otroka do 26. leta, če se izobražuje.

Podobna sprememba se predvideva tudi na področju vzgojnega delovanja, in sicer bo šola dijaka po doseženi polnoletnosti obravnavala enako, kot ga je obravnavala do njegove polnoletnosti. To pomeni, da bodo starši vključeni v postopke vzgojnega ukrepanja zoper polnoletnega dijaka. Sedanja zakonska ureditev določa, da se dijaku lahko prepove prisotnost pri pouku v primeru, če s svojim ravnanjem ogroža svoje življenje ali zdravje oziroma življenje ali zdravje drugih oseb. Z novelo, pa bo dana možnost, da učitelj lahko dijaku prepove prisotnost pri določeni uri pouka tudi v primeru, ko dijak z neprimernim obnašanjem bistveno ovira izvajanje pouka. To pomeni, da lahko učitelj dijaku prepove prisotnost pri pouku ne le v primeru, če gre za ogrožanje njegovega življenja ali zdravja oziroma življenja ali zdravja drugih oseb, ampak tudi v primeru, če kljub opozorilu učitelja, da naj preneha z motenjem pouka, s tem nadaljuje tako, da močno ovira izvajanje pouka.

Menil je še, da bo šola lahko dijaka tudi izključila iz šole, če se mu izreče četrti ukor. Šole so namreč opozorile, da so z ukinitvijo stopnjevanja vzgojnih ukrepov v sedaj veljavni ureditvi vzgojni ukrepi izgubili na pomenu in učinku. Na področju izrednega izobraževanja, pa se bo jasno opredelilo, kdo se lahko izredno izobražuje in kakšni so pogoji za vpis. Predlagana novela določa, da se lahko izredno izobražuje tisti, ki ima ob vpisu najmanj 16 let, nima pridobljene izobrazbe oziroma opravljenih vseh obveznosti po izobraževalnem programu, v katerem se redno izobražuje, oziroma ni hkrati vpisan v isti izobraževalni program v rednem in izrednem izobraževanju.

Odboru je bilo posredovano **Mnenje Zakonodajno-pravne službe (ZPS)**, ki je Predlog zakona preučila z vidika njegove skladnosti z Ustavo, pravnim sistemom in z zakonodajno-tehničnega vidika. Njena predstavnica je povedala, da so v njem opozorili na potrebo po večji jasnosti in določnosti določb. V zvezi s predlaganimi dopolnitvami, s katerimi se za dijaka obdeluje tako osebni podatek matične številke (EMŠO) kot tudi davčne številke ter za starše osebni podatek davčne številke, pa je opozorila na 38. člen Ustave, ki zagotavlja varstvo osebnih podatkov in s tem povezano ustaljeno ustavnosodno presojo, po kateri pomeni vsako zbiranje in obdelovanje osebnih podatkov poseg v ustavno pravico do varstva zasebnosti oziroma v pravico posameznika, da obdrži informacije o sebi, ker noče, da bi bili z njimi seznanjeni drugi (informacijska zasebnost). Pojasnila je še, da vloženi amandmaji koalicije sledijo njihovem mnenju, dodatno pa so bila s strani Ministrstva podana tudi pisna pojasnila.

Odbor je prejel tudi Mnenje **Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport**, ki ga je na seji Odbora predstavil njihov predstavnik in podpira predlagane spremembe. Menil je, da je bila sprememba leta 2018 sprejetega Zakona o gimnazijah, ki je dosledno uveljavila določila evropske uredbe o osebnih podatkih ter opredelila razlikovanje polnoletnega dijaka od nepolnoletnega ter šolam naložila, da morajo od dijaka, ko postane polnoleten, pridobiti soglasje za vpogled oziroma dostop do podatkov v zvezi z njegovim izobraževanjem, neživljenjska. Novela sledi predlogom zaposlenih v vzgoji in izobraževanju, ki odpravo navedenega ukrepa pozdravljajo, problem pa pogosto vidijo v starših, ki nikoli ne zahtevajo vpogleda.

V **razpravi** je bila izražena podpora popravi neživljenjskih rešitev, do katerih je v preteklosti prišlo predvsem zaradi prilagajanja zakonodaje evropski uredbi o osebnih podatkih. Izpostavljeno je bilo tudi, da bi za nadarjene, talentirane učence bilo potrebno uvesti posebne, njim prilagojene ukrepe, s pomočjo katerih bi lahko razvijali svoje talente. Predložena rešitev je namenjena le glasbenim in plesnim smerem, vendar bi se lahko v bodoče ta rešitev uporabila tudi na drugih področjih. Izražena je bila podpora glede sprememb pri vzgojnem delovanju šol, ob tem pa je bilo opozorjeno, da bi bilo potrebno glede tega postaviti jasnejše kriterije, ki opredeljujejo kaj je neprimerno obnašanje, ki bistveno ovira pouk, da ne bodo za enaka dejanja učenci oziroma dijaki različno sankcionirani, kar bi se moralo urediti na zakonski ali podzakonski ravni. Nekaj pomislekov pa je bilo tudi glede spremembe izenačevanja obravnave vseh dijakov glede njihove odsotnosti od pouka.

Odbor **je sprejel** amandmaje:

- Poslanskih skupin LMSŠ, SD, SMC, DeSUS in SAB k 1., 7., 9., 10. členu, za novi 11.a člen in k 12. členu.

Odbor je sprejel še naslednji

SKLEP:

Odbor za izobraževanje, znanost, šport in mladino na podlagi drugega odstavka 59. člena Poslovnika Državnega zbora, predlaga Kolegiju predsednika Državnega zbora, da v predlog dnevnega reda 10. seje Državnega zbora uvrsti Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, skrajšani postopek, EPA 637-VIII.

* * *

Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o členih Predloga zakona in jih sprejel.

Na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora je pripravljeno besedilo Dopolnjenega predloga zakona, ki je sestavni del tega poročila.

Za poročevalca Odbora na seji Državnega zbora je bil določen predsednik Odbora mag. Branislav Rajić.

Danica Polak Gruden
sekretarka Odbora

predsednik
mag. Branislav Rajić, l.r.

DOPOLNJEN PREDLOG ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju,
(ZPSI-1B), EPA 637-VIII.

1. člen

V Zakonu o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 79/06 in 68/17) se besedilo 27. člena spremeni tako, da se glasi:

»Šola si mora k obsegu razpisa za vpis pridobiti soglasje ministra.

Za vpis v začetni letnik rednega izobraževanja ministrstvo, pristojno za šolstvo, na predlog šol šest mesecev pred pričetkom šolskega leta na svoji spletni strani objavi skupen razpis prostih mest. Število prostih mest mora zagotavljati vpis za vse, ki imajo sklenjeno individualno učno pogodbo.

Za vpis v izredno izobraževanje šola v skladu s soglasjem ministra iz prvega odstavka tega člena najpozneje en mesec pred pričetkom šolskega leta na svoji spletni strani objavi razpis prostih mest. Ministrstvo, pristojno za šolstvo, soglasje objavi na svoji spletni strani.

Podrobnejše določbe o razpisu in izvedbi vpisa ter o razpisu učnih mest določi minister.«.

2. člen

V 46.a členu se v drugem odstavku v prvem stavku črta besedilo »oziroma polnoletni dijak«. V drugem stavku se črta beseda »mladoletnega«.

3. člen

V 56. členu se šesti odstavek spremeni tako, da se glasi:

»V postopku vzgojnega ukrepanja, v katerem sodelujejo tudi starši, se upoštevajo vsa dejstva in okoliščine, pomembne za odločitev. Če s starši dijaka ni bilo mogoče vzpostaviti stika ali če so sodelovanje odklonili, se lahko postopek nadaljuje brez njihove prisotnosti. Na željo dijaka v postopku sodeluje strokovni delavec šole ali druga polnoletna oseba, ki ji dijak zaupa.«.

Za sedmim odstavkom se doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

»Dijaku, ki s svojim vedenjem ovira izvajanje pouka, se lahko prepove prisotnost pri pouku za čas posamezne ure pouka.«.

Dosedanji osmi odstavek postane deveti odstavek.

V dosedanjem devetem odstavku, ki postane deseti odstavek, se za besedo »predmetov« doda besedilo »iz sedmega in devetega odstavka tega člena«.

Dosedanji deseti in enajsti odstavek postaneta enajsti in dvanajsti odstavek.

4. člen

V 56.a členu se za prvim odstavkom doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Dijaka se lahko izključi iz šole za četrti oziroma za vsak nadaljnje izrečeni ukor v posameznem šolskem letu.«.

Drugi, tretji, četrti in peti odstavek postanejo tretji, četrti, peti in šesti odstavek.

5. člen

Besedilo 62. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Poklicno in strokovno izobraževanje se izvajata kot redno in kot izredno izobraževanje.

Izredno se lahko izobražuje, kdor je ob vpisu star najmanj 16 let in:

- nima pridobljene izobrazbe ali opravljenih vseh obveznosti po izobraževalnem programu, v katerem se izredno izobražuje,
- hkrati ni vpisan v isti izobraževalni program v rednem in izrednem izobraževanju.

V poklicnem tečaju se lahko dijak redno izobražuje samo enkrat.«.

6. člen

Besedilo 65. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Kdor se izredno izobražuje s šolo sklene pogodbo o izobraževanju, s katero se uredijo medsebojne pravice in obveznosti, ki se nanašajo na potek izobraževanja, načine in roke za izpolnjevanje obveznosti, ukrepe zaradi neizpolnjevanja obveznosti oziroma kršitev ter druge medsebojne pravice in obveznosti. Osebni izobraževalni načrt je sestavni del te pogodbe.

Kdor se izredno izobražuje in ni zaposlen ali nima statusa brezposelnega ali se ne izobražuje v skladu s predpisi o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, ima pravico do zdravstvenega varstva iz obveznega zdravstvenega zavarovanja v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje, in pravico do drugih ugodnosti ter pravic v skladu s posebnimi predpisi.

Šole in druge izobraževalne organizacije zagotavljajo sredstva za izredno izobraževanje z zaračunavanjem prispevkov.«.

7. člen

81. člen se spremeni tako, da se glasi:

**»81. člen
(ugovor na končno oceno)**

Dijak lahko v treh dneh po prejemu letnega spričevala oziroma obvestila o uspehu vloži pri ravnatelju šole obrazložen pisni ugovor na končno oceno oziroma ugotovitev.

Ravnatelj v treh dneh od prejema ugovora ugovor s sklepom zavrže:

- če je ugovor vložen prepozno,
- če ga je vložila neupravičena oseba,
- če se ne nanaša na končno oceno oziroma ugotovitev.

Ravnatelj v treh dneh od prejema ugovora ugovor s sklepom zavrne, če lahko na podlagi dokumentacije ugotovi, da je ugovor neutemeljen.

Če ravnatelj ugovora ne zavrže na podlagi drugega odstavka tega člena ali ne zavrne na podlagi tretjega odstavka tega člena, v treh dneh od prejema ugovora imenuje tričlansko komisijo, ki v treh dneh od njenega imenovanja:

- potrdi prvotno oceno oziroma ugotovitev,
- ponovno oceni znanje dijaka,
- spremeni ugotovitev na podlagi dokumentacije.

V komisijo mora biti imenovan vsaj en član, ki je zaposlen na drugi šoli.

V primeru iz druge alineje četrtega odstavka tega člena se dijaka najpozneje tri dni pred ponovnim ocenjevanjem seznanijo z datumom, časom, krajem in načinom ter obsegom ponovnega ocenjevanja.

Odločitev ravnatelja in komisije sta dokončni.«.

8. člen

V 86. členu se v prvem odstavku 11. točka spremeni tako, da se glasi:

»11. evidenco vpisanih v izredno izobraževanje,«.

V tretjem odstavku se za besedo »dijaka« doda besedilo »in osebe, vpisane v izredno izobraževanje«, za besedilom »enotno matično številko občana,« pa se doda besedilo »e-naslov, telefonsko številko, davčno številko,«.

V četrtem odstavku se v prvi alineji v oklepaju za besedilom »telefonska številka« doda vejica in besedilo »e-naslov in davčna številka«.

9. člen

(Člen je črtan.)

10. člen

Za 87. členom se doda nov 87.a člen, ki se glasi:

»87.a člen

(razkrivanje in posredovanje osebnih podatkov staršem polnoletnih dijakov)

Starši polnoletnega dijaka, imajo pravico, da jim šola, na enak način kot staršem mladoletnega dijaka, razkrije oziroma posreduje osebne podatke dijaka in druge informacije o:

- vpisu v izobraževalni program in izpisu iz izobraževalnega programa,
- ocenah, učnem uspehu in napredovanju,

- prisotnosti pri pouku in drugih oblikah izobraževalnega dela,
- zaznanih hujših kršitvah šolskega reda in uvedenih postopkih vzgojnega ukrepanja,
- obravnavi svetovalne službe,
- organizaciji šolskega dela (npr. roditeljski sestanki, govorilne ure).

Šola o razkrivanju oziroma posredovanju osebnih podatkov iz prejšnjega odstavka seznanjati dijaka na začetku šolskega leta, v katerem bo dijak postal polnoleten.

Polnoletni dijak lahko s pisno izjavo kadarkoli zahteva, da šola njegovih osebnih podatkov iz prvega odstavka tega člena ne razkrije oziroma posreduje staršem.

Ne glede na pisno izjavo dijaka iz prejšnjega odstavka šola razkrije oziroma posreduje staršem podatke o odsotnosti dijaka, podatke o zaznanih hujših kršitvah šolskega reda in uvedenih postopkih vzgojnega ukrepanja, ter tiste osebne podatke iz prvega odstavka tega člena, ki bi lahko imeli za posledico izgubo statusa dijaka zaradi negativnega učnega uspeha, izključitve ali izpisa iz šole.

11. člen

V 88. členu se besedilo »85. člena« nadomesti z besedilom »86. člena«.

11.a člen

Za 88. členom se doda nov 88. a člen, ki se glasi:

»88. a člen (zbirka podatkov za vpis v srednje šole)

Ministrstvo, pristojno za šolstvo vzpostavi, vodi, vzdržuje in nadzoruje informatizirano zbirko prijavljenih kandidatov za vpis v srednje šole, ki vsebuje podatke iz evidence iz 1. točke prvega odstavka 86. člena tega zakona, ter informatizirano zbirko prijavljenih in vpisanih dijakov v dijaške domove, ki vsebuje podatke iz evidence iz 1. in 2. točke prvega odstavka 86. člena tega zakona.

Za obe zbirki iz prejšnjega odstavka zagotavlja osebne podatke iz tretjega odstavka 86. člena tega zakona osnovna šola, ki jo obiskuje kandidat, ki se prijavlja za vpis.

Osnovna šola za zbirko prijavljenih kandidatov za vpis v srednje šole zagotavlja tudi podatke iz druge do šeste alineje četrtega odstavka 86. člena tega zakona, razen dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja skladno z merili za vpis iz šeste alineje četrtega odstavka 86. člena tega zakona, ki se prenesejo iz evidence učencev, ki opravljajo nacionalno preverjanje znanja, ki jo vodi Državni izpitni center. Podatke iz prve in sedme do enajste alineje četrtega odstavka 86. člena tega zakona za zbirko prijavljenih kandidatov za vpis v srednje šole zagotavlja srednja šola.

Podatke iz drugega odstavka 86. člena tega zakona za zbirko prijavljenih in vpisanih dijakov v dijaške domove zagotavljajo dijaški domovi.

Podatki v zbirkah iz prvega odstavka tega člena se obdelujejo za namen izvedbe vpisnega postopka.

Podatki v obeh zbirkah se hranijo trajno.«

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

12. člen (izdaja in uskladitev podzakonskih predpisov)

Minister v štirih mesecih od uveljavitve tega zakona uskladi podzakonske predpise iz spremenjenih 56., 86. in 59. člena zakona.

Do uveljavitve predpisov, določenih v prejšnjem odstavku, se uporabljajo predpisi, ki so veljali do uveljavitve tega zakona, razen, če so v nasprotju s tem zakonom.

13. člen (uporaba določb dosedanjega zakona)

Do začetka uporabe tega zakona se uporabljajo določbe Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 79/06 in 68/17).

14. člen (začetek uporabe)

Ta zakon se začne uporabljati 1. septembra 2019, razen 27., 62. in 86. člen v delu, ki se nanaša na izredno izobraževanje, ter 65. člen zakona, ki se začnejo uporabljati 1. septembra 2020.

15. člen (začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.